

Sensorveiledning

Emnekode:	LBLDSTM19
Emnenavn:	Språk, Tekst og Matematikk (Høst 2019) (Deltid)
Eksamensform:	Eksamensmappe
Dato:	Leveres i Inspera fredag 20. desember
Faglærer(e):	Marion Elisenberg, Marcus Axelsson, Christina Tveitan, Monica Nordbakke, Johan Bredberg, Pål Jom, Kjartan Belseth, Merete Lunde
Eventuelt:	

Eksamen er temabasert med tema innenfor områdene; SPRÅK, TEKST, MATEMATIKK. Generelt skal vurderingen være i samsvar med læringsutbyttebeskrivelsene i emnebeskrivelsen (vedlegg) og Universitets – og høyskolerådets overordnede karakterbeskrivelser:

symbol	betegnelse	generell, ikke fagspesifikk beskrivelse av vurderingskriterier
A	fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.
B	meget god	Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.
C	god	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.
D	nokså god	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.
E	tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstiller minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.
F	ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstiller de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.

[\(https://www.uhr.no/temasider/karactersystemet/karakterbeskrivelser/\)](https://www.uhr.no/temasider/karactersystemet/karakterbeskrivelser/)

Sensorveiledning:

Sensorveiledningen er et forsøk på å gi de ulike sensorene de samme kriteriene når besvarelsen vurderes.

Skriftlig eksamensmappe, skal inneholde tre fagtekster av fagdidaktisk karakter, dvs. både teoretisk dybdekunnskap på de tre fagområdene kombinert med kunnskap om barns utvikling på områdene, samt en forståelse av hvordan teorien kan danne et grunnlag for praksis. Det gis en oppgave innenfor et språklig tema, en innenfor et tekst-tema og en innenfor et matematisk tema.

Opgavene har vært gitt som arbeidskrav i tilknytning til undervisningen i de ulike tema, og studentene har fått tilbakemelding fra faglærer på sitt førsteutkast (tilgjengelig i Canvas). I tillegg skriver studenten en kort tekst der det reflekteres over arbeidet og utbyttet av dette.

De tre fagtekstene teller likt i vurdering og karakterfastsettelse, og alle tre tekster sett hver for seg må være av en faglig kvalitet som vurderes som bestått.

Ifølge studieplanen, kan kandidaten ved ikke bestått resultat på mappen (ved samlekarakter F), omarbeide mappens bidrag én gang. Dette vil da gjelde som eksamensforsøk 2. Ved tredje eksamensforsøk og ved forøk på forbedring av karakter må nye arbeidskrav og ny mappe leveres ved neste ordinære eksamensgjennomføring.

Det gis en samlet karakter på mappen i samsensur mellom interne og eksterne sensorer. Når det gjelder språk/målform, kan kandidaten skrive på norsk, bokmål og/eller nynorsk. Svenske kandidater kan skrive på svensk.

Generelle krav til mappetekstene:

- Tekstene viser at kandidaten mestrer norsk skriftlig (svensk) og bruker fagterminologi på en formålstjenlig måte.
- Kildene i teoridel er hentet fra ulike deler av pensum og fra andre likeverdige kilder.
- Didaktisk del kan også ha henvisninger til styringsdokumenter, men ikke alene dette.
- Tekstene skal følge retningslinjer for redelig kildeføring og ha en litteraturliste som gjenspeiler referanser brukt gjennom teksten.
- Når vi har rettet arbeidskravene har vi ikke vært veldig strenge med om det er for mange ord, så det bør ikke trekkes hvis studenten ligger litt for langt over.

MAPPETEKST 1: BARNES SPRÅKUTVIKLING OG ARBEID MED SPRÅK I BARNEHAGEN

Som barnehagelærer skal du være en bevisst språklig rollemodell og en samtalepartner som også fremmer språklig utvikling i arbeid med barnehagens innhold. For å kunne arbeide med barns språk daglig, slik rammeplanen krever, må du ha kunnskap om barns språkutvikling. Barns språkutvikling er en viktig del av den kognitive utviklingen. Utviklingen handler om både utvikling av språksystemet (lingvistisk utvikling) og om hvordan barnet tar i bruk språket på ulike områder (pragmatisk utvikling). Dette gjelder både barn som vokser opp med ett språk og de som vokser opp med flere språk. Arbeid med språk i barnehagen handler både om å følge det enkelte barns utvikling og kunne stimulere etter behov, men også å kunne skape et helhetlig språkmiljø som tar hensyn til alle sider av utviklingen.

Utviklingen av språksystemet hos barnet beskrives i faglitteraturen ut fra følgende områder:

- Fonologisk utvikling
- Morfologisk utvikling
- Syntaktisk utvikling og tekstutvikling
- Semantisk utvikling

Skriv en fagtekst der du gjør rede for barns språkutvikling på to av områdene over; det semantiske området i tillegg til enten det fonologiske område, det morfologiske område eller det syntaktisk/tekstlige område, samt hvordan stimulering kan foregå. Siste del av teksten skal inneholde konkrete beskrivelser av ulike aktiviteter som kan stimulere utviklingen av barns språksystem, både når det gjelder den semantiske utviklingen og på det andre området du har valgt. Du velger selv aldersgruppe slike aktiviteter er rettet mot og den voksnes rolle. Du må begrunne ut fra teorien i første del av teksten din hvorfor disse aktivitetene fremmer språkutviklingen til barn på de nevnte områdene. Forhold deg reflekterende i siste del av teksten din!

Ta utgangspunkt i Høigård kap. 3 og 7. Trekk også inn aktuelt stoff fra annen faglitteratur på pensumlisten og annen relevant litteratur og bruk fagbegreper. Fagspråket og bruk av relevant litteratur vil inngå i vurderingen av teksten. Vurderingskriterier hentet fra emnebeskrivelsens læringsutbytte:

Kunnskap

- Studenten har kunnskap om barns muntlige og skriftlige språk og språkutvikling.
- Studenten har kunnskap om lekens betydning for språklæring

Ferdigheter

- Studenten er en bevisst språklig rollemodell og en samtalepartner som fremmer utvikling og læring i arbeid med barnehagens innhold.
- Studenten kan organisere et inkluderende og stimulerende læringsmiljø for språklig utforsking, fortelling og høytlesing og sikre kvalitet og kulturelt mangfold i barnehagens tekstformidling.
- Studenten kan veilede og inspirere barn når de utforsker muntlige og skriftlige sjangrer.

Generell kompetanse

- Studenten mestrer norsk muntlig og skriftlig (bokmål og nynorsk) og kan bruke språket kvalifisert i profesjonssammenheng

Formkrav

Sjanger: Fagtekst

Målform: Valgfri, bokmål, nynorsk (eller svensk for svenske studenter)

Omfang: 2000 ord (eventuell bruk av illustrasjoner kommer i tillegg)

Skrift: Times New Roman 12

Linjeavstand: 1,5

Referanser kildehenvisninger og litteraturliste etter APA6 (se bibliotekets hjemmeside).

Forventninger til besvarelsene:

1) teori:

- Kandidaten skal kunne gjøre rede for barns lingvistiske utvikling, sentrale trekk ved den fonologiske, morfologiske, syntaktiske og semantiske utviklinga fra ca. 1 år til 4-5 år.
- Kandidaten skal kunne vise vurderingsevne og selvstendighet i tilnærminga til fagstoffet i forhold til kilder
- For å tilfredsstillere minimumskravene må to områder være gjort rede for, og teksten må være mer enn en sitatsamling. I tillegg må språket i teksten kommunisere på en hensiktsmessig måte.
- Det er mulig å besvare teoridel av oppgaven med kap. 3 i Høigård som eneste kilde, men om andre relevante deler av pensum og evt. andre likeverdige kilder trekkes inn, vil det kunne være et tegn på selvstendighet

2) didaktikk:

- Kandidaten skal kunne beskrive et opplegg med ulike språkstimulerende aktiviteter og forankre aktivitetene i opplegget i teori om barns muntlige språkutvikling (lingvistisk område).
- Kandidaten skal kunne vise forståelse, refleksjon og vurderingsevne i valg av aktiviteter.

- Dersom kandidaten i tillegg peker på sammenheng mellom valgte aktiviteter og andre fagområder i STM som er relevante, vil det kunne være et tegn på selvstendig bruk av kunnskap
- For å tilfredsstille minimumskravene må det være en viss sammenheng mellom teori og aktivitetene som beskrives.
- Språket i teksten viser at kandidaten behersker relevante faguttrykk og norsk (svensk) skriftlig og kommuniserer på en hensiktsmessig måte.

Form:

- Teksten er sammenhengende når det gjelder både språk og struktur.
- Språket i teksten viser at kandidaten behersker relevante faguttrykk og norsk (svensk) skriftlig og kommuniserer på en hensiktsmessig måte.
- Teksten følger gitte formkriterier.

Når det gjelder teksten om barns språkutvikling har vi i norskemnet, i tillegg til kommentarer i tekstene, brukt dette skjemaet:

VURDERINGSSKJEMA: Mappetekst 1 om barns språkutvikling		
Arbeidskravet viser lavt læringsutbytte	Arbeidskravet viser middels læringsutbytte	Arbeidskravet viser høyt læringsutbytte
Teksten har uklar struktur	Teksten har struktur	Teksten har en tydelig struktur
Teksten mangler eller har store mangler når det gjelder redegjørelse for barns språkutvikling. Liten bruk av teori.	Oppgaven beskriver barns språkutvikling, men er lite utfyllende. Siterer mye og viser liten forståelse for fagstoffet.	Oppgaven har en velbegrunnet redegjørelse for barns språkutvikling som er forankret i teori. Viser forståelse for fagstoffet.
Opplegget er ikke forankret i teori	Opplegget er forankret i teori, men uklar sammenheng mellom opplegg og teori	Opplegget er forankret i teori. Viser evne til refleksjon.
Arbeidskravet har få/mangler (plagiat) kildehenvisninger	Arbeidskravet har upresise og/eller ukorrekte kildehenvisninger	Arbeidskravet følger retningslinjene for kildehenvisning
Teksten har ustø språkføring	Arbeidskravet har nokså sikker språkføring	Teksten har sikker og korrekt språkføring
Annen kommentar:		

MAPPETEKST 2: OM BILDEBOK OG ROMFORSTÅELSE

Oppgavens ordlyd:

- 1) Presenter og tolk en selvvalgt bildebok. I din analyse skal du legge vekt på det multimodale samspillet; hvordan verbaltekst og bilder spiller sammen for å få fram tema og kunne vekke lesernes interesse. Det du fokuserer på i din analyse, bør være relevant for hovedtema og det som du ser som karakteristisk i/med boken.

Aktuelle perspektiver:

- Tema(er)
- Struktur
- Fortellertekniske grep
- Perspektiv- og fargevalg i illustrasjonene
- Intertekstuelle og intervisuelle referanser
- Karakterer/persongalleri
- Dobbelstemme/allalderslitteratur

- 2) Deretter skal du reflektere over hvordan du kunne tenke deg å arbeide med boken i barnehagen. Bestem aldersgruppe og gruppestørrelse selv. Finnes det tema i rammeplanen som aktualiserer akkurat denne boken og/eller måten du tenker at du kan arbeide med den?

I din analyse må du referere til relevant litteratur på pensumlisten og evt. andre kilder og ta i bruk fagbegreper. Hovedlitteratur for denne oppgaven er: *Barnelitteratur - sjangrar og teksttypar* av Birkeland, Mjør og Teigland, *Les mer!* av Trine Solstad og *Lesepraksiser i barnehagen: Inn i litteraturen på mange måter* av Solstad, Jansen og Øines i tillegg til aktuelle artikler. Husk at også andre deler av pensum kan være relevant når du kommer til det didaktiske spørsmålet i del 2, også fra matematikk- og språkområdet. Fagspråket og bruk av relevant litteratur vil inngå i vurderingen av teksten.

- 3) Romforståelse: Trekk fram eksempel på hvordan man kan bruke den valgte bildeboka til å jobbe med utviklingen av romforståelse hos barn. Her er det viktig å bruke fagbegreper.

Formkrav

Sjanger: Fagtekst

Målform: Valgfri, bokmål, nynorsk

Omfang: 2000 ord (eventuelle illustrasjoner og oppslag fra boka kommer i tillegg)

Skrift: Times New Roman 12, eller Calibri brødtekst 12

Linjeavstand: 1,5

Referanser/kildehenvisninger og litteraturliste etter APA6th (se bibliotekets hjemmeside).

Forventninger til besvarelsene:

- 1) Presentasjon og tolkning:
  - Kandidaten skal kunne presentere, analysere og tolke en bildebok i en sammenhengende tekst.
  - Analysen skal utrede det multimodale samspillet og andre relevante perspektiver ved den valgte bildeboka.
  - Analysen skal være forankra i aktuell teori.

- Kandidaten viser selvstendighet og vurderingsevne i valg av perspektiv i analysen og forankring av analysen.
- For å tilfredsstille minimumskravene må teksten være mer analytisk enn gjenfortellende og inneholde relevante perspektiver.

2) Didaktisk perspektiv:

- Kandidaten skal kunne reflektere over bruk av bildeboka i barnehagen og bildebokas potensiale til å stimulere ulike områder av barnets utvikling.
- Dersom kandidaten i tillegg peker på sammenheng mellom bruk av bildeboka og andre fagområder i STM som er relevante, vil det kunne være et tegn på selvstendig bruk av kunnskap
- For å tilfredsstille minimumskravene må kandidaten også være bevisst bruk av bildeboka når det gjelder alder og gruppestørrelse.

3) Romforståelse:

Hva bør besvarelsen inneholde?

- Kandidaten bør trekke frem hva litteraturen sier generelt om utviklingen av romforståelse
- I eksempel eller eksemplene kan kandidaten 1) Trekke frem begreper som kan samtales om (Preposisjoner, Kvantitative begreper, Rekkefølgebegreper, Formbegreper, Relasjonsbegreper – Før-matematisk tallforståelse), og/eller 2) Euklidske -, Projektive – og Topologiske egenskaper.

Form:

- Teksten er sammenhengende når det gjelder både språk og struktur.
- Språket i teksten viser at kandidaten behersker relevante faguttrykk og norsk (svensk) skriftlig og kommuniserer på en hensiktsmessig måte.
- Teksten følger gitte formkriterier.

Studentens navn:		
Ikke godkjent	Usikker	Godkjent
Oppgaveformuleringen er ikke fulgt	Oppgaveformuleringen er delvis fulgt	Oppgaveformuleringen er fulgt
Valgt vinkling er ikke relevant for boken	Valgt vinkling er delvis relevant for boken	Valgt vinkling er relevant for boken
Formalia er ikke fulgt	Formalia er delvis fulgt	Formalia er fulgt
Innledningen presiserer ikke hva du skal fokusere på i teksten/innledning mangler	Innledningen presiserer på en mangelfull måte det du skriver om i teksten	Innledningen presiserer på en god måte det du skriver om i teksten
Teksten er en anmeldelse mer enn en analyse	Litt for mye syning i teksten	Bra balanse mellom syning og en litteraturviteskapelig analyse
Teoretisk forankring/ fagbegreper mangler	Noe manglende teoretisk forankring/ fagbegreper	God teoretisk forankring/ fagbegreper
Referanser mangler	Referansehåndteringen er mangelfull	Referansehåndteringen er god

For mye sitat	Sitat er ikke nok integrerte og motiverte	God integrering av sitat
Barnehagedelen er en praksisfortelling	Barnehagedelen har liten teoretisk forankring.	Barnehagedelen har god teoretisk forankring.
Teksten er vanskelig å lese, den formidler ikke det den skal	Teksten er vanskelig å lese, den formidler i stor grad det den skal	Teksten er god å lese, den formidler det den skal
Kommentarer:		

MAPPETEKST 3: «Planlegging av en aktivitet innenfor temaet måling»

Oppgavens ordlyd:

Du skal planlegge en aktivitet innenfor temaet måling som du vil gjennomføre sammen med barna i barnehagen. Det er ikke noe krav om at aktiviteten skal gjennomføres, men får du mulighet, så bør du gjennomføre den. Fra Rammeplanen for barnehagen, 2017, står det følgende under pedagogisk leder:

Pedagogisk leder

Pedagogisk leder er gitt ansvaret for å iverksette og lede det pedagogiske arbeidet, i tråd med godt faglig skjønn. Den pedagogiske lederen skal veilede og sørge for at barnehageloven og rammeplanen oppfylles gjennom det pedagogiske arbeidet. Den pedagogiske lederen leder arbeidet med planlegging, gjennomføring, dokumentasjon, vurdering og utvikling av arbeidet i barnegruppen eller innenfor de områdene han/hun er satt til å lede.

I denne oppgaven tar vi utgangspunkt i det matematiske temaet måling. Dette temaet er ganske stort, så her må du først velge ett underemne innenfor måling og deretter en aktivitet. Du skal drøfte det matematiske innholdet i den valgte aktiviteten innenfor temaet måling.

Oppgaven skal inneholde:

1. Aldersgruppen på de barna som skal gjennomføre aktiviteten og en begrunnelse for at den valgte aktiviteten passer for denne aldersgruppen
2. Hvordan begrunner du opplegget i gjeldende Rammeplan?
3. En beskrivelse av det valgte underemnet i måling og aktiviteten.
4. En drøfting av det matematiske innholdet i aktiviteten sett i lys av litteraturen.
5. Hvilke utfordringer tror du barna vil møte på når de gjennomfører aktiviteten? Begreper? Samtalen? Annet?
6. Hvordan vil du jobbe videre med det matematiske innholdet?

Frister:

Innleveringsfrist til veiledning: Uke 46, søndag 17.11 kl 23:59 i Canvas

Formelle krav til hver mappetekst

Forside: Hver mappe har sin forside

Innholdsfortegnelse: Hver mappe har sin innholdsfortegnelse

Linjeavstand: 1,5

Skriftstørrelse: 12

Skrifttype: Times New Roman eller Calibri (Brødtekst)

Antall ord: 2 000

Referansesystem: APA6 (se Bibliotekets hjemmeside)

Form: Fagtekst

Vurderingskriterier:

- Hvordan er planleggingen beskrevet - originalitet?
- Hvordan er Rammeplanen for Barnehage brukt?
- Hvordan er det matematiske innholdet presentert?
- Hvordan er litteraturen eller annen litteratur brukt?

- Refleksjoner knyttet til det videre arbeidet.

Forventninger til besvarelsen:

Det er forventet at besvarelsen til kandidaten inneholder:

- Besvarelsen til kandidaten bør inneholde følgende punkter; Beskrivelse av planlegging, bruk av Rammeplanen for Barnehagen, Beskrivelse av det matematiske innholdet i aktiviteten og Refleksjoner knyttet til aktiviteten og det videre arbeidet. Hvis besvarelsen ikke inneholder alle disse punktene bør karakteren F vurderes.
- Det er forventet at kandidaten viser matematiske og didaktiske kunnskaper i besvarelsen.

Aktuelle læringsutbytte beskrivelser fra emneplanen i Språk, Tekst og Matematikk (STM):

- Studenten har kunnskap om barns matematiske utvikling, barns muntlige og skriftlige språk og språkutvikling, også i flerspråklige og flerkulturelle perspektiv.
- Studenten har kunnskap om matematiske områder som er relevante for barn, og matematikk som verktøy for systematisk utforskning og tenking.
- Studenten har kunnskap om lekens betydning for språk- og matematikklæring.
- Studenten er en bevisst språklig rollemodell og en samtalepartner som fremmer utvikling og læring i arbeid med barnehagens innhold.
- Studenten kan organisere et inkluderende og stimulerende læringsmiljø for matematisk og språklig utforskning, fortelling og høytlesing og sikre kvalitet og kulturelt mangfold i barnehagens tekstformidling.
- Studenten kan dokumentere og evaluere barnehagens arbeid med språk, tekst og matematikk.

I hvilken grad disse læringsutbyttene kandidaten viser i sin besvarelse er avhengig av den aktiviteten kandidaten selv har valgt ut.

Fagspesifikke karakterbeskrivelser:

Beskrivelsen under er veiledende i forhold til å sette karakter, derfor må besvarelsen også vurderes i sin helhet.

Symbol	Betegnelse	Beskrivelse
A	Fremragende	Generelt: Fremragende prestasjon der kandidaten har løst problemer som krever fantasi og innsikt. Besvarelsen viser at kandidaten fullt ut behersker både de begrepsmessige, regnetekniske og anvendelsesmessige delene av emnet. Fremstillingen er klar og presis med korrekt bruk av notasjon og fagterminologi. Noen få mindre feil eller blanke punkter kan tillates. I denne besvarelsen: - Beskrivelse av planleggingen: Kandidaten gir en fremragende presentasjon av aktiviteten, og viser hvordan aktiviteten er en del av utviklingen til barnet. - Bruk av Rammeplanen for Barnehagen: Kandidaten tar utgangspunkt i Rammeplanen for Barnehagen, men bruker egen tolkning og refleksjoner i beskrivelsen. - Beskrivelse av det matematiske innholdet i aktiviteten: Kandidaten beskriver det matematiske innholdet på en fremragende måte, og ser at denne matematikken er en del av et større bilde.

		- Refleksjoner knyttet til aktiviteten og det videre arbeidet: Kandidaten gjør fremragende refleksjoner til aktiviteten og utfører vurderinger av det videre arbeidet.
B	Meget god	Generelt: Meget god prestasjon der kandidaten har løst problemer som går utover det rutinemessige, og som krever god oversikt over emnet. Besvarelsen viser meget god beherskelse av de sentrale teknikkene, begrepene og anvendelsene i kurset. Fremstillingen er klar og med stort sett riktig bruk av terminologi og notasjon. I denne besvarelsen: - Beskrivelse av planleggingen: Kandidaten gir en meget god presentasjon av aktiviteten, og sier noe om hvordan aktiviteten passer inn i et større bilde. - Bruk av Rammeplanen for Barnehagen: Kandidaten tar utgangspunkt i Rammeplanen for Barnehagen, men bruker egen tolkning i beskrivelsen. - Beskrivelse av det matematiske innholdet i aktiviteten: Kandidaten beskriver det matematiske innholdet på en meget god måte, men det mangler noe. - Refleksjoner knyttet til aktiviteten og det videre arbeidet: Kandidaten gjør noen gode refleksjoner knyttet til aktiviteten og noen gode refleksjoner til det videre arbeidet.
C	God	Generelt: Gjennomsnittlig prestasjon der kandidaten har løst oppgaver av middels vanskelighetsgrad fra de fleste deler av kurset. Besvarelsen viser god beherskelse av de sentrale teknikkene, begrepene og anvendelsene i kurset, men kandidaten har ikke i særlig grad klart å anvende sine ferdigheter og kunnskaper på oppgaver som går ut over det rutinemessige. Fremstillingen er grei å forstå, men kan ha en del formelle mangler. I denne besvarelsen: - Beskrivelse av planleggingen: Kandidaten gir en god presentasjon av aktiviteten. - Bruk av Rammeplanen for Barnehagen: Kandidaten bruker det som står i Rammeplanen for Barnehagen og egen tolkning. - Beskrivelse av det matematiske innholdet i aktiviteten: Kandidaten beskriver det matematiske innholdet på en god måte, men det er også noen mangler. - Refleksjoner knyttet til aktiviteten og det videre arbeidet: Kandidaten gjør noen gode refleksjoner knyttet til aktiviteten og noen refleksjoner til det videre arbeidet.
D	Nokså god	Generelt: Prestasjon under gjennomsnittet der kandidaten har løst eller kommet et stykke på vei med oppgaver fra flere sentrale deler av kurset. Besvarelsen viser kjennskap til de viktigste teknikkene, begrepene og anvendelsene i kurset, men kandidaten har vanskelig for å komme helt i mål selv på rutinepregede oppgaver. Fremstillingen er stort sett forståelig, men kan ha en god del formelle mangler. I denne besvarelsen: - Beskrivelse av planleggingen: Kandidaten gir en presentasjon av aktiviteten. - Bruk av Rammeplanen for Barnehagen: Kandidaten bruker det som står i Rammeplanen for Barnehagen, men i liten grad egen tolkning. - Beskrivelse av det matematiske innholdet i aktiviteten: Kandidaten beskriver det matematiske innholdet stort sett forståelig, men røper en del mangler. - Refleksjoner knyttet til aktiviteten og det videre arbeidet: Kandidaten gjør noen refleksjoner knyttet til aktiviteten og litt til det videre arbeidet.

E	Tilstrekkelig	Generelt: Prestasjon som tilfredsstill minimumskravene, men heller ikke mer. Besvarelsen viser at kandidaten har kjennskap til begreper, teknikker og anvendelser fra flere deler av kurset, og at han/hun til en viss grad kan bruke sine kunnskaper til å løse oppgaver. Fremstillingen er stort sett forståelig, men røper klare feil og misforståelser. I denne besvarelsen: - Beskrivelse av planleggingen: Kandidaten gir en enkel presentasjon av aktiviteten. - Bruk av Rammeplanen for Barnehagen: Kandidaten bruker kun det som står i Rammeplanen for Barnehagen og minimalt av egen tolkning. - Beskrivelse av det matematiske innholdet i aktiviteten: Kandidaten beskriver det matematiske innholdet er stort sett forståelig, men røper store mangler. - Refleksjoner knyttet til aktiviteten og det videre arbeidet: Kandidaten gjør noen refleksjoner knyttet til aktiviteten.
F	Ikke bestått	Generelt: Prestasjon som ikke tilfredsstill minimumskravene. Besvarelsen viser at kandidaten har manglende kjennskap til sentrale teknikker, begreper og anvendelser, eller manglende evne til å bruke sine kunnskaper til å løse oppgaver. Besvarelser som bare viser beherskelse av en avgrenset del av emnet, vil normalt havne i denne kategorien. I denne besvarelsen: - Beskrivelse av planleggingen: Kandidaten gir en presentasjon av aktiviteten, men med åpenbare mangler. - Bruk av Rammeplanen for Barnehagen: Bruker kun det som står i Rammeplanen for Barnehagen. - Beskrivelse av det matematiske innholdet i aktiviteten: Beskrivelse av det matematiske innholdet er mangelfullt og upresist formulert - Refleksjoner knyttet til aktiviteten og det videre arbeidet: Det er gjort veldig få refleksjoner i besvarelsen.

Pensumlitteratur:

- Carlsen M. Wathne U. Blomgren G. (2017): *Matematikk for barnehagelærere*. Kristiansand: Høyskoleforlaget
- Nakken, Anne HJ. og Thiel, Oliver (2016): *Matematikkens kjerne*. Fagbokforlaget.

Vedlegg 1: Emnebeskrivelse STM (deltid)

(Link: <https://www.hiof.no/studier/emner/lu/2019/host/lbldstm19.html>)

LBLDSTM19 Språk, tekst og matematikk (Høst 2019)

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Absolutte forkunnskaper
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Vilkår for ny/utsatt eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i *Bachelorstudium i barnehagelærerutdanning, deltid*.

Absolutte forkunnskaper

Progresjonskravene til barnehagelærerutdanningen må være innfridd. Se generell del av studieplanen.

Undervisningssemester

3. semester.

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Kandidaten

- har kunnskap om barns matematiske utvikling, barns muntlige og skriftlige språk og språkutvikling, også i flerspråklige og flerkulturelle perspektiv.
- har kunnskap om hvordan barn tilegner seg dialogferdigheter og hvordan de skaper mening med og uttrykker seg gjennom ulike tegnsystemer.
- har kunnskap om skjønnlitteratur og sakprosa for barn, moderne tekst- og mediekulturer og sjangrer fra muntlige fortellertradisjoner med særlig vekt på samisk fortellertradisjon.

- har grunnleggende kunnskap om språk-, tekst- og matematikkmiljøets betydning for alle barns lek og deltakelse i hverdagsaktiviteter.
- har grunnleggende kunnskap om lekens og samtalens betydning for barns teksterfaringer, språk- og matematikkutvikling og hvordan språk og matematikk brukes som verktøy for utforskning og tenking.
- har kunnskap om estetiske og kroppslige aspekter ved barns språklige og matematiske utvikling.

Ferdigheter

Kandidaten

- kan observere, vurdere, legge til rette for og støtte barns språklige, tekstlige- og matematiske utvikling i lys av barnehagens pedagogiske virksomhet.
- er en bevisst språklig rollemodell og en samtalepartner som fremmer barns aktive deltakelse, utvikling og danning.
- Kan skape et inkluderende og variert lekemiljø for matematisk og språklig utforskning, fortellinger og høytlesing og sikre mangfold i barns tekstopplevelser og lesefelleskap, også i et flerkulturelt perspektiv.
- Kan veilede, lede og kritisk reflektere over arbeidet med språk, tekst og matematikk i barnehagen.
- Innehar profesjonsfaglig digital kompetanse.

Generell kompetanse

Kandidaten

- Kan delta aktivt og kritisk i samtidens barnehagefaglige diskusjoner knyttet til språk, tekst og matematikk, samt drøfte etiske og faglig-pedagogiske problemstillinger med personalet, foresatte og eksterne samarbeidspartnere.
- Kan utøve pedagogisk ledelse i arbeidet med å inkludere og anerkjenne alle barns språklige, tekstlige og matematiske erfaringer.
- Er bevisst det språklige, litterære og matematiske lekemiljøets betydning for arbeidet med danning, demokrati og likestilling.
- Mestrer norsk muntlig og skriftlig (bokmål og nynorsk) og kan bruke språket kvalifisert i profesjonssammenheng.

Innhold

Innholdet ses i sammenheng med Nasjonale retningslinjer for barnehagelærerutdanning og Forskrift om rammeplan for barnehagelærerutdanningen.

- Muntlig språkutvikling, generell begrepslæring og språkets betydning for læring av matematikk.
- Skriftspråkutvikling og skriftspråkstimulering, overgang barnehage-skole.
- Flerspråklig utvikling.
- Ulike typer samtaler med barn.
- Helhetlig observasjon og vurdering.

- Kritisk og etisk bruk av kartleggingsverktøy.
- Barnelitterære tekster.
- Høytlesing, litterær samtale og muntlig fortelling.
- Tall og barns utvikling av tallforståelse.
- Begynnende regning og gryende forståelse for symboler og tallsystemer.
- Måling og romforståelse.
- Tilrettelegging og bruk av barnehagens fysiske miljø og materiell som leketøy, konkretiseringsmateriell, bøker, spill, IKT-verktøy.
- Barn som problemløsere og pedagogrollen i problemløsningsaktivitet.
- Lek- og læringsteori sett i matematiske og språklige perspektiver.

Undervisnings- og læringsformer

Undervisning vil foregå på ulike måter, blant annet: forelesninger, gruppearbeid, praktiske øvelser, veiledning, case-relaterte øvelser, loggskrivning og selvstudium. Studentene skal også gi tilbakemelding på noen av hverandres arbeidskrav. IKT er et verktøy i arbeidet med emnet, og studentene skal bruke biblioteket.

Arbeidsomfang

Forventet studieinnsats i emnet i snitt er minimum 14 timer per uke inkludert undervisning.

Praksis

15 dagers praksis i en av HiØs partnerbarnehager.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

1. Obligatorisk deltakelse i undervisning på STM er minimum 80%. Ved tilstedeværelse under 70 % må emnet tas på nytt.
2. Gjennomført og bestått praksis.
3. Muntlig framføring. Presentasjon av arbeid med eventyr, erfaringsdeling fra praksis og E-bok.
4. Retteoppgave. 6 skriftlige oppgaver med innhold fra kunnskapsområdet språk, tekst og matematikk. Minst en av retteoppgavene inneholder digitale verktøy. Disse oppgavene rettes, diskuteres og/eller kommenteres av medstudenter på oppgitte datoer. For å få godkjent på den enkelte oppgaven, må man være til stede og delta i dette arbeidet. Minimum 4 av de 6 retteoppgavene må være bestått for at dette arbeidet skal kunne godkjennes.
5. Mappe. 3 tekster om språk, tekst og matematikk levert individuelt, skriftlig. Disse innleverte tekstene gis det veiledning på fra faglærer, og skal leveres i eksamensmappen. Veiledning av teksten skal skje i god tid før eksamensmappen leveres. Disse tekstene må være levert innen gitt frist for at man skal få tilbakemelding på teksten.
6. E-bok. Studenten skal lage en digital bok, E-bok, som skal gjøres ferdig etter praksis og presenteres for de andre studentene.

Arbeidskrav må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen. Dersom et arbeidskrav ikke er godkjent, får studenten en mulighet til å rette opp dette. Unntak er arbeidskrav nr. 1.

Eksamen

Mappevurdering

Mappevurdering bestående av 3 bearbejdede tekster fra Arbeidskrav 5 samt en refleksjonstekst på ca. to sider der vedkommende blant annet grunngir valgene han/hun har gjort i skriveprosessen. Nærmere retningslinjer for refleksjonsteksten blir gitt av emneansvarlig.

Det gis én samlet karakter for emnet etter karakterregel A-F.

Sensorordning

Intern og ekstern sensor.

Vilkår for ny/utsatt eksamen

Ved ønske om forbedring av bestått karakter i emnet må kandidaten levere nye mappebidrag. Mappebidragene kan omarbeides én gang dersom mappen er vurdert til ikke bestått (F).

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres fortløpende i dialog med faglærer og gjennom skriftlig emneevaluering.

Resultatene behandles av

- trinnleder på trinnledermøte
- av studieleder på programutvalgsmøte

Litteratur

Litteraturen er sist oppdatert 17. august 2018.

Teoribøker:

Carlsen M. Wathne U. Blomgren G. 2017 (3. utgave): Matematikk for barnehagelærere. Kristiansand: Høyskoleforlaget

Giæver, Katrine 2014: Inkluderende språkfelleskap i barnehagen. Bergen: Fagbokforlaget

Høigård, Anne 2013: Barns språkutvikling muntlig og skriftlig. Oslo: Universitetsforlaget

Kibsgaard, Sonja og Olaf Husby 2014: Norsk som andrespråk. Barnehage og barnetrinn. Utvalgte kap. Oslo: Universitetsforlaget

Mjør, Ingeborg m.fl. 2018: Barnelitteratur. Sjangrar og teksttypar. Oslo: LNU/Cappelen

Nakken, Anne Hj. Og Thiel, Oliver 2014 eller 2. utg. 2016: Matematikkens kjerne. Fagbokforlag

Pålerud, T. 2018: Se og forstå barn. Vurdering i barnehagen. Bergen: Fagbokforlaget (kap 4 og 5)

Kompendium (er til salgs i bokhandelen)

Berge, Anita 2015: «Grøsset i eventyret» i Berge: Kunsten å skremme barn. Gode grøss fra vugge til småskole. Oslo: Universitetsforlaget

Dahle, Margunn Serigstad m.fl.2018: «Disney som danningsagent» i Bjørg Marit Nyjordet (red): barns mediehverdag. Oslo: Cappelen Damm Akademisk

Grøver, Vibeke 2018: «Å lære to språk i barnehagealderen» i Å lære språk i barnehagen. Oslo: Cappelen Damm Akademisk

Johannesen, Nina og Torunn Wøien 2005: «Matematikk i barnehagen ¿ hvordan kan vi gjøre det?» i Norsk Pedagogisk Tidsskrift 5/2005.

Kulset, Nora B. 2015: «Musikken i språket ¿ språket i musikken» i Kulset Musikk og andrespråk. Norsk tilegnelse for små barn med annet morsmål. Oslo: Universitetsforlaget.

Penne, Sylvi 2001: «Å bli en som leser litteratur» i Penne: Norsk som identitetsfag. Oslo: Universitetsforlaget.

Sandvik, M. og Spurkland, M. 2009: «Hvorfor bruke litteratur i språkstimulering» i Sandvik og Spurkland: Lær meg norsk før skolestart! Språkstimulering og dokumentasjon i den flerkulturelle barnehagen. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag

Solstad, Trine 2018: «Bildeboka ¿ den viktigste boka i barnehagen» i Solstad, Trine, Turid Thorsby Jansen og Anne Marie Øines 2018: Lesepraksiser i barnehagen. Inn i litteraturen på mange måter. Bergen: Fagbokforlaget

Fra internett:

Gjems, L. 2010: Kartlegging av barns språk: Godt for hvem & godt for hva? Nordisk barnehageforskning, Vol 3, 2010. Hentet 29.05.2018 fra <https://journals.hioa.no/index.php/nbf/article/view/286/300>

Hogsnes, H.D. 2017: Bildebokas potensiale for barns erfaringer med sammenheng i overgangen fra barnehage til skole. Viden om Literacy (22). København: National Vidensenter for læsning. Hentet 29.05.18: <http://www.videnomlaesning.dk/tidsskrift/tidsskrift-nr-22-tidlig-literacy-og-tidlig-numeracy/>

Kunnskapsdepartementet 2011: Vurdering av verktøy som brukes til å kartlegge barns språk i norske barnehager. (aktuelle sidetall kommer). Hentet 29.05.2018 fra https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/vedlegg/barnehager/rapporter-og-planer/ekspertgruppe/vurdering_av_verktoy_2011.pdf

Sandvik, M., et al. 2009: "-- Har de limt hulter til bulter? Nei, de har tenka... -- Om eventyr og matematikk med flerspråklige barn» i Norsk pedagogisk tidsskrift nr.01/2009 https://www.idunn.no/npt/2009/01/har_de_limt_hulter_til_bulter_nei_de_har_tenka_-_om_eventyr_og_matematikk

Primærlitteratur:

Barnepoesi Et utvalg fra nyere og eldre tid (legges i Canvas)

Eventyr Et (selvvalgt) utvalg som inkluderer folkeeventyr, kunsteventyr, eventyr fra en annen kultur, f.eks. samisk. Velg gjerne eventyr som blir omtalt i undervisningen

Bildebøker Anna Backe-Wiig: Don Fridtjof Stian Hole: Garmanns sommer Gro Dahle/Svein Nyhus: Sinna Mann Astrid Lindgren: Mirabell

I tillegg: En valgfri bildebok fra en gitt liste over nyere bøker. Det blir den boken du skal skrive om i teksten som skal i eksamensmappen.

Fortellingsbøker for barn Maria Parr: Vaffelhjarte Håkon Øvreås: Brune

Anbefalt til videre lesing: (listen blir supplert underveis)

Gjervan, M. (red.) 2006: Temahefte om språklig og kulturelt mangfold. Oslo: Kunnskapsdepartementet

Grøver, Vibeke 2018: Å lære språk i barnehagen. Kap. 1-5 Oslo: Cappelen Damm Akademisk

Juuso, Randi og Inga Margrethe Eira Bjørn: Temahefte om samisk kultur i barnehagen. Oslo: Kunnskapsdepartementet.

<https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/kd/red/2006/0107/ddc>

Kjelaas, Irmelin 2009: «Trollet bodde i vann med fart i» - om stimulering av ord og begrepskompetanse hos flerspråklige førskolebarn». Noa. Tidsskrift for norsk som andrespråk. Norsk tilegnelse for små barn med annet morsmål (25-2)

Selås, Magnhild og Ann-Kristin Helland Gujord (red.): Språkmøte i barnehagen, Bergen: Fagbokforlaget

Solstad, Trine, Turid Thorsby Jansen og Anne Marie Øines: Lesepraksiser i barnehagen. Bergen: Fagbokforlaget

Wagner, Åse Kari H., Strömqvist, Sven og Uppstad, Per Henning 2008: Strömqvist og Uppstad: Det flerspråklige mennesket. En grunnbok om skriftspråklæring. (Kap. 2 er særlig aktuelt) Bergen: Fagbokforlaget (LNU)

Temaheftet Antall, rom og form:

<http://www.regjeringen.no/upload/KD/Vedlegg/Barnehager/temahefte/Temahefte%20om%20antall%20rom%20og%20form.pdf>

Udir: Språk er mer enn prat. <http://www.udir.no/Barnehage/Stotterressurser/Sprak/sprakveileder/>

Udir: Temahefte for språk og språkmiljø.

http://www.udir.no/Upload/barnehage/Pedagogikk/Temahefter/Temahefte%20_om_spr%c3%a5miljo_og_sprakstimulering_i_barnehagen_bokm%c3%a5l_web.pdf?epslanguage=no